

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І. Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

14 лютого 2019 року
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ЗМАГАЛЬНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

			Стор.	
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		–	3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	3
	1.2.	Лекції	–	3
	1.3.	Семінарські (практичні) заняття	–	5
	1.4.	Самостійна робота студентів	–	11
	1.5.	Індивідуальні завдання	–	17
		1.5.1. Теми науково-дослідних завдань	–	18
		1.5.2. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань	–	18
	1.6.	Підсумковий контроль	–	20
		1.6.1. Питання для підсумкового контролю	–	20
		1.6.2. Приклад залікового білету	–	21
2.	Схема нарахування балів		–	22
3.	Рекомендовані джерела		–	23
	3.1.	Нормативно-правові акти		23
	3.2.	Література		24
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		–	25

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Сутність, ознаки та значення змагальності у кримінальному судочинстві.	10	2	1	-	-	7	10	-	-	-	-	10
2.	Особливості реалізації засади змагальності в окремих стадіях кримінального провадження.	10	2	1	-	-	7	10	2	1	-	-	7
3	Процесуальний статус сторони обвинувачення в стадії досудового розслідування.	11	2	2	-	-	7	11	2	1	-	-	8
4	Процесуальний статус сторони захисту в стадії досудового розслідування.	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
5	Місце слідчого судді у змагальному кримінальному провадженні.	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
6	Місце суду в змагальному кримінальному процесі. Судова процедура.	15	4	4	-	-	7	15	2	2	-	-	11
7	Процесуальний статус сторони обвинувачення під час провадження в суді першої інстанції.	11	2	2	-	-	7	11	-	2	-	-	9
8	Участь сторони захисту під час провадження в суді першої інстанції.	10	-	-	-	-	10	10	-	-	-	-	10

9	Участь сторін обвинувачення та захисту в контрольних стадіях кримінального судочинства.												
	Всього годин	90	20	10	-	-	60	90	8	8	-	-	74

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Сутність, ознаки та значення змагальності у кримінальному судочинстві.	2
	<p>Нормативний зміст принципу змагальності і його функціональне призначення в системі кримінального процесу.</p> <p>Діалектика розвитку змагального кримінального судочинства: історико-порівняльний аналіз.</p> <p>Загальнотеоретичне розуміння змагальності в системі кримінально-процесуальних правовідносин.</p> <p>Поняття і структура принципу змагальності.</p> <p>Закономірності розвитку і соціальна цінність змагальної форми процесу.</p> <p>Правові умови реалізації засад змагальності в кримінальному судочинстві.</p> <p>Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства.</p> <p>Забезпечення змагальності сторін у кримінальному судочинстві.</p> <p>Співвідношення принципу змагальності з іншими принципами кримінального процесу.</p> <p>Змагальність сторін в контексті процесуальних функцій в кримінальному судочинстві.</p>	

2.	Особливості реалізації засади змагальності в окремих стадіях кримінального провадження.	2
	<p>Принцип змагальності в досудовому провадженні. Спірні питання і структура кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування. Структура принципу змагальності сторін у досудовому кримінальному провадженні. Особливості реалізації принципу змагальності на стадії досудового розслідування кримінального провадження. Змагальність як умова якісного доказування у кримінальному провадженні. Межі судового контролю на стадії досудового розслідування. Змагальність і правосуддя. Принцип змагальності в судовому розгляді. Принцип змагальності в контрольних стадіях кримінального судочинства. Концептуальні питання вдосконалення змагального кримінального судочинства у різних стадіях кримінального процесу у світлі євроінтеграційних процесів.</p>	
3.	Процесуальний статус сторони обвинувачення в стадії досудового розслідування.	2
	<p>Роль прокурора в реалізації засади змагальності в стадії досудового розслідування. Моральні засади та ефективна реалізація функції обвинувачення як умова змагального кримінального процесу в стадії досудового розслідування. Організація і процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням. Нагляд прокурором за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку. Участь прокурора у проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій. Особисте провадження прокурором слідчих (розшукових) та процесуальних дій. Реалізація процесуальних можливостей сторони обвинувачення під час збирання доказів. Організація та нагляд за додержанням законів при повідомленні особі про підозру. Організація та нагляд за додержанням законів при застосуванні запобіжних заходів. Нагляд за законністю продовження строків досудового розслідування, а також зупинення досудового розслідування. Реалізація процесуальних можливостей сторони обвинувачення при закінченні досудового розслідування.</p>	
4.	Процесуальний статус сторони захисту в стадії досудового розслідування.	2
	<p>Поняття і призначення захисника у кримінальному судочинстві. Загальні засади діяльності захисників у кримінальному процесі. Моральні засади ефективної реалізації функції захисту в змагальному кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування. Правові можливості захисника під час досудового розслідування. Стратегія і тактика захисника в стадії досудового розслідування.</p>	

	<p>Участь захисника у допитах. Заявлення захисником клопотань. Захисник у кримінально-процесуальному доказуванні. Процесуальні форми протестної діяльності адвоката. Оскарження адвокатом рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді під час досудового розслідування. Діяльність захисника при закінченні досудового розслідування.</p>	
5.	<p>Місце слідчого судді у змагальному кримінальному провадженні.</p>	2
	<p>Повноваження слідчого судді щодо реалізації принципу змагальності сторін. Судовий контроль та його межі на стадії досудового розслідування. Слідчий суддя в стадії досудового розслідування. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін в ході застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін під час оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора.</p>	
6.	<p>Місце суду в змагальному кримінальному процесі. Судова процедура.</p>	4
	<p>Змагальність як засада організації судового розгляду в кримінальному процесі. Місце і роль суду в забезпеченні принципу змагальності в різних стадіях процесу відповідно до вимог Конституції України і європейських стандартів. Активність суду в змагальному кримінальному процесі. Особливості дії принципу змагальності на стадії підготовчого провадження. Спірні питання принципу змагальності на стадії розгляду справи судом першої інстанції. Доказова діяльність суду в змагальному процесі. Дотримання засади змагальності у судовій процедурі.</p>	
7.	<p>Процесуальний статус сторони обвинувачення під час провадження в суді першої інстанції.</p>	2
	<p>Роль прокурора в реалізації засади змагальності під час провадження в суді першої інстанції. Ефективна реалізація функції обвинувачення як умова змагального кримінального судочинства. Моральні засади реалізації функції обвинувачення в змагальному кримінальному судочинстві. Участь прокурора на стадії підготовчого провадження. Участь прокурора в судовому розгляді. Промова прокурора в суді. Відмова прокурора від підтримання обвинувачення, зміна прокурором обвинувачення та висунення додаткового обвинувачення.</p>	
8.	<p>Участь сторони захисту під час провадження в суді першої інстанції.</p>	

	<p>Роль захисника в реалізації засади змагальності під час провадження в суді першої інстанції.</p> <p>Ефективна реалізація функції захисту як умова змагального кримінального судочинства.</p> <p>Моральні засади реалізації функції захисту в змагальному кримінальному судочинстві.</p> <p>Діяльність захисника на стадії підготовчого провадження.</p> <p>Діяльність захисника на стадії судового розгляду.</p> <p>Допит обвинуваченого, свідка, потерпілого в суді.</p> <p>Виступ у дебатах.</p>	
9.	Участь сторін обвинувачення та захисту в контрольних стадіях кримінального судочинства.	2
	<p>Реалізація принципу змагальності в апеляційній інстанції.</p> <p>Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи в апеляційному суді.</p> <p>Аналіз судового вироку, ухвали.</p> <p>Складання апеляції.</p> <p>Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження.</p> <p>Особливості допиту в апеляційній інстанції.</p> <p>Реалізація принципу змагальності в касаційній інстанції.</p> <p>Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи в суді касаційної інстанції.</p> <p>Аналіз судового вироку, ухвали.</p> <p>Складання касаційної скарги.</p> <p>Відмова від касаційної скарги, зміна і доповнення касаційної скарги під час касаційного провадження.</p> <p>Реалізація принципу змагальності у провадженнях за нововиявленими обставинами.</p> <p>Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи за нововиявленими обставинами.</p> <p>Складання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.</p>	
	Усього	24

1.3. Семінарські (практичні) заняття

Семінарське (практичне) заняття 1

Тема 1. Сутність, ознаки та значення змагальності у кримінальному судочинстві.

Тема 2. Особливості реалізації засади змагальності в окремих стадіях кримінального провадження.

Питання для усного опитування та дискусії

1.1. Загальнотеоретичне розуміння змагальності в системі кримінально-процесуальних правовідносин.

1.2. Правові умови реалізації засад змагальності в кримінальному судочинстві.

1.3. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства.

1.4. Співвідношення принципу змагальності з іншими принципами кримінального процесу.

1.5. Змагальність сторін в контексті процесуальних функцій в кримінальному судочинстві.

1.6. Принцип змагальності в досудовому провадженні.

1.7. Структура принципу змагальності сторін у досудовому кримінальному провадженні.

1.8. Змагальність як умова якісного доказування у кримінальному провадженні.

1.9. Межі судового контролю на стадії досудового розслідування.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: змагальність, ознаки змагальності, значення змагальності, засади змагальності, доказування, межі судового контролю.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

змагальність є елементом організації кримінально-процесуальної діяльності, логічно припустити, що стосовно кримінально-процесуального права вона становить один з елементів методу правового регулювання суспільних відносин у галузі кримінального судочинства;

змагальність сторін визначається як правовове положення, відповідно до якого двом рівноправним сторонам (обвинувачення і захисту) забезпечується можливість брати активну участь у дослідженні обставин кримінального провадження перед незалежним арбітром – судом, який не може здійснювати інших функцій, окрім функції правосуддя;

змагальність полягає в розмежуванні функцій обвинувачення, захисту і вирішення справи відповідно між обвинувачувачем, обвинуваченим (захисником) і судом; процесуальній рівності сторін; розгляді справи шляхом полеміки сторін перед незалежним і неупередженим судом;

Для принципу змагальності характерне те, що:

- функції обвинувачення і захисту відокремлені від правосуддя й розслідування;
- обвинувачений може здійснювати свій захист як самостійно, маючи всі права щодо дослідження доказів, так і за допомогою захисника;
- сторони мають рівні процесуальні можливості щодо участі в судовому слідстві;
- кожна зі сторін має можливість захищати свої права, свободи та законні інтереси в процесі судових дебатів, де обмеження в обґрунтуванні своєї юридичної позиції є неприпустимим;
- суд повинен всебічно проаналізувати доводи кожної зі сторін;
- правосуддя здійснюється судом із додержанням принципу рівності сторін, гласності та інших засад судочинства

Семінарське (практичне) заняття 2

Тема 3. Процесуальний статус сторони обвинувачення в стадії досудового розслідування.

Тема 4. Процесуальний статус сторони захисту в стадії досудового розслідування.

Питання для усного опитування та дискусії

1.1. Роль прокурора в реалізації засади змагальності в стадії досудового розслідування.

1.2. Участь прокурора у проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій.

1.3. Реалізація процесуальних можливостей сторони обвинувачення на стадії досудового розслідування.

1.4. Загальні засади діяльності захисників у кримінальному процесі.

1.5. Правові можливості захисника під час досудового розслідування.

1.6. Стратегія і тактика захисника в стадії досудового розслідування.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: прокурор, захисник, негласні слідчі (розшукові) дії, засади діяльності адвоката та прокурора, стратегія і тактика захисту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

сутність принципу змагальності в кримінальному судочинстві полягає в паритетності сторін обвинувачення та захисту в реалізації наданих їм процесуальним законом прав та виконанні обов'язків під час кримінального провадження;

до структури принципу змагальності сторін у досудовому кримінальному провадженні доцільно віднести такі елементи: 1) розмежування функцій обвинувачення, захисту і судового контролю та здійснення їх різними суб'єктами; 2) рівність процесуальних можливостей на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав; 3) особлива роль та незалежність слідчого судді;

КПК України визначає способи збирання доказів сторонами. Аналіз змісту зазначеної норми дозволяє виділити спільні та відмінні способи збирання доказів. Спільним як для сторони обвинувачення, так і для сторони захисту є витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок. На відмінну від сторони обвинувачення, сторона захисту може витребувати та отримати не оригінали, а копії документів, також сторона захисту ініціює проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій.

Семінарське (практичне) заняття 3

Тема 5. Місце слідчого судді у змагальному кримінальному провадженні.

Тема 6. Місце суду в змагальному кримінальному процесі. Судова процедура.

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Повноваження слідчого судді щодо реалізації принципу змагальності сторін.
- 1.2. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін в ході застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
- 1.3. Змагальність як засада організації судового розгляду в кримінальному процесі.
- 1.4. Активність суду в змагальному кримінальному процесі.
- 1.5. Особливості дії принципу змагальності на стадії підготовчого провадження.
- 1.6. Доказова діяльність суду в змагальному процесі.
- 1.7. Проведення перехресного допиту як прояв змагальності.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: слідчий суддя, суд, заходи забезпечення кримінального провадження, змагальність, підготовче судове засідання, судовий розгляд, перехресний допит.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

слідчий суддя – це суддя суду першої інстанції, обраний зборами суддів зі складу суду, до повноважень якого належить здійснення в порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні на досудовому слідстві. До компетенції слідчого судді за новим Кримінальним процесуальним кодексом України належать три групи питань: розгляд клопотань та надання дозволу на проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій, які обмежують права і свободи людини та контроль за їх провадженням; надання дозволу на застосування й контроль застосування запобіжних та інших заходів кримінально-процесуального примусу; розгляд скарг на дії (бездіяльність) та рішення особи, яка провадить дізнання, слідчого, детектива та прокурора;

судове доказування – це процесуальна діяльність суду та осіб, що беруть участь у справі, яка спрямована на встановлення обставин, що мають значення для вирішення спору між сторонами;

перехресним є допит, за якого учасники судового розгляду можуть по чергово задавати одній і тій самій особі питання щодо будь-яких епізодів (фрагментів) його показань з метою їх

уточнення, доповнення і перевірки. Цей допит починається після того, як допитуваний повідомить усе відоме йому у справі;

особливістю перехресного допиту є те, що учасники судового процесу по черзі одному і тому ж самому допитуваному ставлять питання щодо будь-яких фрагментів його свідчень з метою їх уточнення, доповнення. Учасники процесу звертаються до даного допитуваного після основного, коли виникне необхідність усунути неповноту і протиріччя в показаннях допитуваних. Тому цей допит є засобом для виявлення несвідомої помилки або недостатньої поінформованості допитуваного. Він може проводитись як у межах основного, так і щодо обставин, викладених допитуваним при додатковому або повторному допиті;

у суді будь-який доказ може бути поставлений під сумнів щодо його достовірності, належності, допустимості. Тому сторони кримінального провадження в суді намагаються різними засобами, у тому числі і з застосуванням можливостей перехресного допиту, зробити сильними свої докази і послабити докази протилежної сторони.

Семінарське (практичне) заняття 4

Тема 7. Процесуальний статус сторони обвинувачення під час провадження в суді першої інстанції.

Тема 8. Участь сторони захисту під час провадження в суді першої інстанції.

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Ефективна реалізація функції обвинувачення як умова змагального кримінального судочинства.
- 1.2. Участь прокурора на стадії підготовчого провадження.
- 1.3. Участь прокурора в судовому розгляді.
- 1.4. Ефективна реалізація функції захисту як умова змагального кримінального судочинства.
- 1.5. Діяльність захисника на стадії підготовчого провадження.
- 1.6. Діяльність захисника на стадії судового розгляду. Допит обвинуваченого, свідка, потерпілого в суді.
- 1.7. Виступ у дебатах.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: функції, обвинувачення, захист, підготовче судове засідання, судовий розгляд, дебати.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

згідно з європейськими стандартами доказами можуть бути визнані лише ті дані, що здобуті (перевірені) судом за присутності сторін, які мають можливість брати участь у дослідженні предметів, документів, допитах тощо. Така ситуація є стандартною для судового засідання. Під час досудової процесуальної діяльності кожна сторона повинна збирати свої відомості про факти, котрі вона збирається використовувати у суді, щоб переконати суд визнати їх доказами. Лише у виняткових випадках, пов'язаних з неможливістю в суді у майбутньому отримати показання від певних осіб через їхню тяжку хворобу чи інші суттєві обставини, можна допускати формування доказів під час досудової діяльності слідчим суддею за присутності сторін. Тоді засада змагальності у доказуванні буде дотримана;

надавши стороні захисту право витребувати докази, законодавець не передбачив у КПК України жодних правових гарантій його реалізації, у зв'язку з чим керуватися при реалізації свого права захисник повинен положеннями Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», яким адвокату надано право, зокрема: а) звертатися з адвокатськими запитами, у тому числі щодо отримання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб (за згодою таких фізичних осіб) (п. 1 ст. 20); б) збирати

відомості про факти, що можуть бути використані як докази, в установленому законом порядку запитувати, отримувати і вилучати речі, документи, їх копії (п. 7 ст. 20);

закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачає, що орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, керівники підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, яким направлено адвокатський запит, зобов'язані не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту надати адвокату відповідну інформацію, копії документів, крім інформації з обмеженим доступом і копій документів, в яких міститься інформація з обмеженим доступом (ч. 2 ст. 24). Для гарантування дотримання цієї норми до Кодексу України про адміністративні правопорушення були внесені зміни, відповідно до яких неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, на адвокатський запит кваліфікується як порушення права на інформацію і тягне адміністративну відповідальність (ст. 212³КУпАП);

на відміну від документів чи певної інформації, речові об'єкти не можуть бути предметом адвокатського запиту. Тому отримання захисником предметів можливе лише за наявності добровільної згоди власника предмета чи особи, в якій знаходиться предмет, що має значення для кримінального провадження, на його видачу. Такі речові об'єкти можуть бути передані як з ініціативи особи, яка ним володіє, так і з ініціативи захисника;

якщо чинне законодавство передбачає хоча б обов'язок органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх службових осіб, керівників підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань давати відповідь на адвокатські запити, то задеклароване право витребувати певну інформацію інших суб'єктів, віднесених до сторони захисту, є абсолютно незабезпеченим. Жодної відповідальності за ненадання інформації за запитом підозрюваного чи обвинуваченого, які здійснюють захист самостійно, їх законних представників законодавство не передбачає. Разом з тим, участь підозрюваного, обвинуваченого у доказуванні забезпечує захист їх законних інтересів і в той же час сприяє всебічному, повному і неупередженому дослідженню обставин кримінального провадження (ч. 2 ст. 9 КПК України).

Семінарське (практичне) заняття 5

Тема 9. Участь сторін обвинувачення та захисту в контрольних стадіях кримінального судочинства.

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Реалізація принципу змагальності в апеляційній інстанції.
- 1.2. Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи в апеляційному суді.
- 1.3. Реалізація принципу змагальності в касаційній інстанції.
- 1.4. Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи в суді касаційної інстанції.
- 1.5. Реалізація принципу змагальності у провадженнях за нововиявленими обставинами.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: апеляція, касація, змагальність, нововиявлені обставини.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

змагальність охоплює, поряд із традиційними, такі правові положення: 1) сторонам забезпечено можливість скористатися процесуальними інструментами задля доказування власних та спростування інших правових позицій; 2) досудове провадження проходить максимально відкрито для сторони захисту та потерпілого; 3) взаємоповага сторін провадження, потерпілого та суду, а також їх терпимість до протилежних правових позицій,

навіть при очевидній необґрунтованості останніх, адже провадження не може перетворитися в банальну сутичку, воно повинно бути аргументованим дослідженням обставин; 4) орієнтиром кримінального провадження як одного із видів діяльності держави є врахування всіх особистих та державних інтересів, що стикаються в ході провадження та часто є взаємовиключними, а тому потребують узгодження, що є результатом всебічного, повного та об'єктивного дослідження всіх обставин провадження та правильного застосування норм права; 5) змагальність повинна бути справедливою як у своєму перебігу, так і забезпечувати досягнення справедливого результату;

у кримінальному процесі змагальність може розглядатись у різних аспектах: як *форма* судочинства, яка обумовлює побудову кримінального судочинства; як *принцип*, що характеризує основні якісні особливості галузі кримінально-процесуального права, що гарантують реалізацію елементів змісту змагальності; як *метод* правового регулювання кримінально-процесуальних відносин. Розмежування процесуальних функцій обвинувачення, захисту і правосуддя, процесуальна рівноправність сторін і активність суду в процесуальному керівництві процесом є правовими гарантіями, що забезпечують реалізацію принципу змагальності.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Сутність, ознаки та значення змагальності у кримінальному судочинстві.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Діалектика розвитку змагального кримінального судочинства: історико-порівняльний аналіз.
2. Закономірності розвитку і соціальна цінність змагальної форми процесу.
3. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства.
4. Змагальність сторін в контексті процесуальних функцій в кримінальному судочинстві.

Тема 2. Особливості реалізації засади змагальності в окремих стадіях кримінального провадження.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Спірні питання і структура кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування.
2. Змагальність і правосуддя.
3. Концептуальні питання вдосконалення змагального кримінального судочинства у різних стадіях кримінального процесу у світлі євроінтеграційних процесів.

Тема 3. Процесуальний статус сторони обвинувачення в стадії досудового розслідування.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Моральні засади та ефективна реалізація функції обвинувачення як умова змагального кримінального процесу в стадії досудового розслідування.
2. Організація і процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням.
3. Участь прокурора у проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних
4. Організація та нагляд за додержанням законів при повідомленні особі про підозру.
5. Нагляд за законністю продовження строків досудового розслідування, а також зупинення досудового розслідування.

Тема 4. Процесуальний статус сторони захисту в стадії досудового розслідування.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Поняття і призначення захисника у кримінальному судочинстві.
2. Моральні засади ефективної реалізації функції захисту в змагальному кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування.
3. Участь захисника у допитах.
4. Оскарження адвокатом рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді під час досудового розслідування.
5. Діяльність захисника при закінченні досудового розслідування.

Тема 5. Місце слідчого судді у змагальному кримінальному провадженні.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін в ході застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін під час оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора.

Тема 6. Місце суду в змагальному кримінальному процесі. Судова процедура.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Місце і роль суду в забезпеченні принципу змагальності в різних стадіях процесу відповідно до вимог Конституції України і європейських стандартів.
2. Спірні питання принципу змагальності на стадії розгляду справи судом першої інстанції.
3. Доказова діяльність суду в змагальному процесі.
4. Дотримання засади змагальності у судовій процедурі.

Тема 7. Процесуальний статус сторони обвинувачення під час провадження в суді першої інстанції.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Моральні засади реалізації функції обвинувачення в змагальному кримінальному судочинстві.
2. Промова прокурора в суді.
3. Відмова прокурора від підтримання обвинувачення, зміна прокурором обвинувачення та висунення додаткового обвинувачення.

Тема 8. Участь сторони захисту під час провадження в суді першої інстанції.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Моральні засади реалізації функції захисту в змагальному кримінальному судочинстві. Діяльність захисника на стадії підготовчого провадження.
2. Діяльність захисника на стадії судового розгляду.
3. Допит обвинуваченого, свідка, потерпілого в суді.

Тема 9. Участь сторін обвинувачення та захисту в контрольних стадіях кримінального судочинства.

Завдання. Опрацювати теоретичні питання.

1. Аналіз судового вироку, ухвали.
2. Складання апеляції.
3. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження.
4. Особливості допиту в апеляційній інстанції.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі опрацювання теоретичних питань до кожної теми навчальної дисципліни.

Крім того, студенти можуть виконувати науково-дослідні завдання на теми, погоджені викладачем.

1.5.1. Тематику науково-дослідних завдань

1. Нормативний зміст принципу змагальності і його функціональне призначення в системі кримінального процесу.
2. Діалектика розвитку змагального кримінального судочинства: історико-порівняльний аналіз.
3. Загальнотеоретичне розуміння змагальності в системі кримінально-процесуальних правовідносин.
4. Поняття і структура принципу змагальності.
5. Закономірності розвитку і соціальна цінність змагальної форми процесу.
6. Правові умови реалізації засад змагальності в кримінальному судочинстві.
7. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства.
8. Забезпечення змагальності сторін у кримінальному судочинстві.
9. Співвідношення принципу змагальності з іншими принципами кримінального процесу.
10. Змагальність сторін в контексті процесуальних функцій в кримінальному судочинстві.

1.5.2. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Метою виконання науково-дослідних завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання науково-дослідних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані, аналітичну інформацію та практику діяльності судових і правоохоронних органів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати: реферату – 10, науково-дослідної роботи – 20 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з півторачним міжрядковим інтервалом.

Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється.

Титульний аркуш науково-дослідної роботи оформлюється за зразком 1. Науково-дослідна робота повинна бути структурованою, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, три (два) розділи, висновки, список використаних джерел. Розділи плану роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми (зразок 2). Науково-дослідна робота повинна містити певну новизну отриманих результатів дослідження. Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання науково-дослідної роботи і особистий підпис студента.

Оцінювання результатів виконання науково-дослідних завдань здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання знань в умовах запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) і включається до балів за самостійну роботу студентів.

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра кримінального права та процесу**

Навчальна дисципліна:
**Змагальність у кримінальному
провадженні**

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
на тему:
**«Діалектика розвитку змагального кримінального судочинства: історико-
порівняльний аналіз»**

Виконав:
Іванов Петро Степанович,
студент магістратури
юридичного факультету

Перевірила:
Хмелевська Наталя Володимирівна,
доцент кафедри кримінального права та
процесу, к.ю.н.

ПЛАН

		Стор.
	Вступ	- 2
1.	(назва першого розділу)	- 3
2.	(назва другого розділу)	- 6
3.	(назва третього розділу)	- 9
	Висновки	- 12
	Список використаних джерел	- 14

Вступ*(Виклад змісту вступу)***1. (назва першого розділу)***(Виклад змісту першого розділу)***2. (назва другого розділу)***(Виклад змісту другого розділу)***3. (назва третього розділу)***(Виклад змісту третього розділу)***Висновки***(Виклад змісту висновків)***Список використаних джерел**

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання роботи і особистий підпис студента.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Нормативний зміст принципу змагальності і його функціональне призначення в системі кримінального процесу.
2. Діалектика розвитку змагального кримінального судочинства: історико-порівняльний аналіз.
3. Загальнотеоретичне розуміння змагальності в системі кримінально-процесуальних правовідносин.
4. Поняття і структура принципу змагальності.
5. Закономірності розвитку і соціальна цінність змагальної форми процесу.
6. Правові умови реалізації засад змагальності в кримінальному судочинстві.
7. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства.
8. Забезпечення змагальності сторін у кримінальному судочинстві.
9. Співвідношення принципу змагальності з іншими принципами кримінального процесу.
10. Змагальність сторін в контексті процесуальних функцій в кримінальному судочинстві.
11. Принцип змагальності в досудовому провадженні.
12. Спірні питання і структура кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового

розслідування.

13. Структура принципу змагальності сторін у досудовому кримінальному провадженні.
14. Особливості реалізації принципу змагальності на стадії досудового розслідування кримінального провадження.
15. Змагальність як умова якісного доказування у кримінальному провадженні.
16. Межі судового контролю на стадії досудового розслідування.
17. Змагальність і правосуддя.
18. Принцип змагальності в судовому розгляді.
19. Принцип змагальності в контрольних стадіях кримінального судочинства.
20. Концептуальні питання вдосконалення змагального кримінального судочинства у різних стадіях кримінального процесу у світлі євроінтеграційних процесів.
21. Роль прокурора в реалізації засади змагальності в стадії досудового розслідування.
22. Моральні засади та ефективна реалізація функції обвинувачення як умова змагального кримінального процесу в стадії досудового розслідування.
23. Організація і процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням.
24. Нагляд прокурором за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку.
25. Участь прокурора у проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій.
26. Особисте провадження прокурором слідчих (розшукових) та процесуальних дій.
27. Реалізація процесуальних можливостей сторони обвинувачення під час збирання доказів.
28. Організація та нагляд за додержанням законів при повідомленні особі про підозру.
29. Організація та нагляд за додержанням законів при застосуванні запобіжних заходів.
30. Нагляд за законністю продовження строків досудового розслідування, а також зупинення досудового розслідування.
31. Реалізація процесуальних можливостей сторони обвинувачення при закінченні досудового розслідування.
32. Поняття і призначення захисника у кримінальному судочинстві.
33. Загальні засади діяльності захисників у кримінальному процесі.
34. Моральні засади ефективної реалізації функції захисту в змагальному кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування.
35. Правові можливості захисника під час досудового розслідування.
36. Стратегія і тактика захисника в стадії досудового розслідування.
37. Участь захисника у допитах.
38. Заявлення захисником клопотань.
39. Захисник у кримінально-процесуальному доказуванні.
40. Процесуальні форми протестної діяльності адвоката.
41. Оскарження адвокатом рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора та слідчого судді під час досудового розслідування.
42. Діяльність захисника при закінченні досудового розслідування.
43. Повноваження слідчого судді щодо реалізації принципу змагальності сторін.
44. Судовий контроль та його межі на стадії досудового розслідування.
45. Слідчий суддя в стадії досудового розслідування.
46. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін в ході застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
47. Роль слідчого судді при реалізації принципу змагальності сторін під час оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора.
48. Змагальність як засада організації судового розгляду в кримінальному процесі.
49. Місце і роль суду в забезпеченні принципу змагальності в різних стадіях процесу відповідно до вимог Конституції України і європейських стандартів.
50. Активність суду в змагальному кримінальному процесі.
51. Особливості дії принципу змагальності на стадії підготовчого провадження.
52. Спірні питання принципу змагальності на стадії розгляду справи судом першої інстанції.

53. Доказова діяльність суду в змагальному процесі.
54. Дотримання засади змагальності у судовій процедурі.
55. Роль прокурора в реалізації засади змагальності під час провадження в суді першої інстанції.
56. Ефективна реалізація функції обвинувачення як умова змагального кримінального судочинства.
57. Моральні засади реалізації функції обвинувачення в змагальному кримінальному судочинстві.
58. Участь прокурора на стадії підготовчого провадження.
59. Участь прокурора в судовому розгляді.
60. Промова прокурора в суді.
61. Відмова прокурора від підтримання обвинувачення, зміна прокурором обвинувачення та висунення додаткового обвинувачення.
62. Роль захисника в реалізації засади змагальності під час провадження в суді першої інстанції.
63. Ефективна реалізація функції захисту як умова змагального кримінального судочинства.
64. Моральні засади реалізації функції захисту в змагальному кримінальному судочинстві.
65. Діяльність захисника на стадії підготовчого провадження.
66. Діяльність захисника на стадії судового розгляду.
67. Допит обвинуваченого, свідка, потерпілого в суді.
68. Виступ у дебатах.
69. Реалізація принципу змагальності в апеляційній інстанції.
70. Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи в апеляційному суді.
71. Аналіз судового вироку, ухвали.
72. Складання апеляції.
73. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження.
74. Особливості допиту в апеляційній інстанції.
75. Реалізація принципу змагальності в касаційній інстанції.
76. Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи в суді касаційної інстанції.
77. Аналіз судового вироку, ухвали.
78. Складання касаційної скарги.
79. Відмова від касаційної скарги, зміна і доповнення касаційної скарги під час касаційного провадження.
80. Реалізація принципу змагальності у провадженнях за нововиявленими обставинами.
81. Роль сторони обвинувачення та захисту під час розгляду справи за нововиявленими обставинами.
82. Складання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.

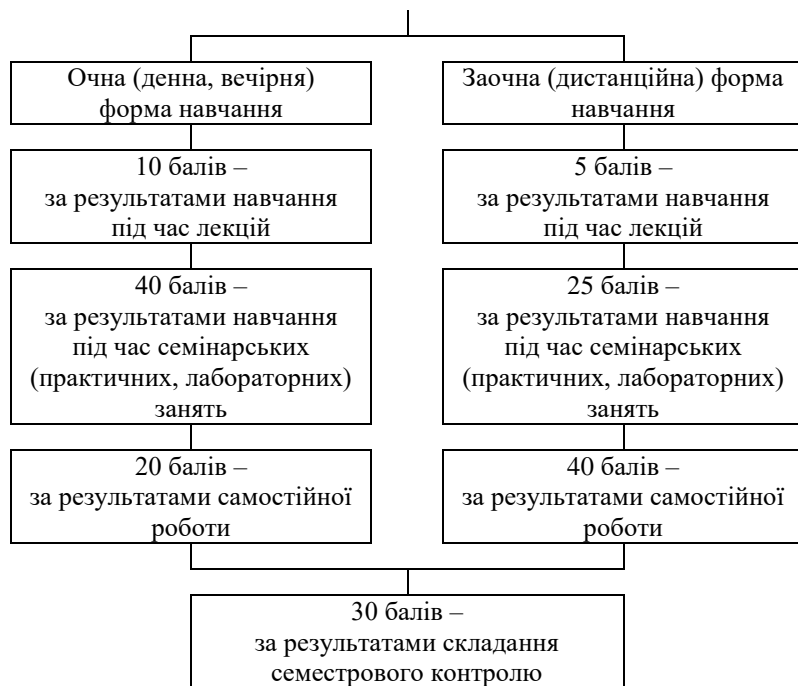
1.6.2. Приклад залікового білету

1. Правові умови реалізації засад змагальності в кримінальному судочинстві.
2. Особисте провадження прокурором слідчих (розшукових) та процесуальних дій.
3. Доказова діяльність суду в змагальному процесі.

3. Схема нарахування балів

3.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

3.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 10 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Денна	12	0,8	1,7	2,5	3,3	4,2	5	5,8	6,7	7,5	8,3	9,2	10

3.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 5 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (в редакції, затвердженій рішенням вченої ради від 29 травня 2017 року, протокол № 14).

3. Рекомендовані джерела

3.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
2. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 22. – Ст. 303.
3. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 28. – Ст. 232.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року // Офіційний вісник України. – 2012. - № 37. – Ст. 1370.

5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року // Офіційний вісник України. – 2012. - № 62. – Ст. 2509.
6. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року // Офіційний вісник України. – 2014. - № 87. – Ст. 2471.
7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545.
8. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 року № 1104 // Офіційний вісник України. – 2012. - № 91. – Ст. 3697.
9. Про порядок здійснення підготовчого судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-1430/0/4-12 від 3 жовтня 2012 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sc.gov.ua>.
10. Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-1446/0/4-12 від 5 жовтня 2012 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sc.gov.ua>.
11. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 1640/0/4-12 від 9 листопада 2012 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sc.gov.ua>.
12. Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15 листопада 2012 року № 223-1679/0/4-12 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
13. Про деякі питання порядку здійснення судового провадження з перегляду судових рішень у суді апеляційної інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10-1717/0/4-12 від 21 листопада 2012 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sc.gov.ua>.
14. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 511-550/0/4-13 від 4 квітня 2013 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sc.gov.ua>.
15. Про деякі питання здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-1134/0/4-13 від 18 липня 2013 року // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sc.gov.ua>.

3.2. Література

16. Александров А. С. Относимость уголовно-процессуальных доказательств: [монография] / А. С. Александров, С. А. Фролов. – Нижний Новгород: Нижегородская правовая академия, 2011. – 176 с.
17. Белкин А. Р. Теория доказывания в уголовном судопроизводстве / А. Р. Белкин. – М.: Норма, 2005. – 528 с.
18. Бобечко Н. Р. Доказування у стадіях апеляційного та касаційного провадження за КПК України: [навч. посібник] / Н. Р. Бобечко; за ред. проф. В. Т. Нора. – Тернопіль, 2014. – 134 с.
19. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: [монографія] / В. В. Вапнярчук. – Харків: Юрайт, 2017. – 408 с.
20. Гмирко В. П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма: теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація: [монографія] / В. П. Гмирко. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2010. – 314 с.

21. Грошевий Ю. М. Докази і доказування у кримінальному процесі: [науково-практичний посібник] / Ю. М. Грошевий, С. М. Стахівський. – К.: КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2007. – 272 с.
22. Грошевий Ю. М. Кримінально-процесуальне доказування та оперативно-розшукова діяльність: [навчальний посібник] / Ю. М. Грошевий, С. Б. Фомін. – Х.: Право, 2010. – 112 с.
23. Докази і доказування за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (до 75 річчя з дня народження доктора юридичних наук, професора Михайла Макаровича Михеєнка): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (6-7 грудня 2012 р., м. Київ). – Х.: Видавець Строков Д.В., 2013. – 376 с.
24. Доказування у кримінальному провадженні: [навч. посіб.] / М. В. Гузела [та ін.]; ред. В. С. Канцір. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. – 236 с.
25. Доля Е. А. Формирование доказательств на основе результатов оперативно-розыскной деятельности: [монография] / Е. А. Доля. – М.: Проспект, 2009. – 282 с.
26. Запотоцький А. П. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві: [монографія] / А. П. Запотоцький, Д. О. Савицький. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. – 220 с.
27. Зеленецкий В. С. Проблемы формирования совокупности доказательств в уголовном процессе: [монография] / В. С. Зеленецкий. – Х., 2004. – 108 с.
28. Коваленко Є. Г. Наукові засади кримінально-процесуального доказування: [монографія] / Є. Г. Коваленко. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 448 с.
29. Коваленко Є. Г. Теорія доказів у кримінальному процесі України: [підручник] / Є. Г. Коваленко. К.: Юрінком Інтер, 2006. – 632 с.
30. Корнакова С. В. Уголовно-процессуальное доказывание: гносеологические и логические проблемы / С. В. Корнакова. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 176 с.
31. Костенко Р. В. Оценка уголовно-процессуальных доказательств: [монография] / Р. В. Костенко. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 152 с.
32. Костенко Р. В. Понятие и признаки уголовно-процессуальных доказательств: [монография] / Р. В. Костенко. – М.: Юрлитинформ, 2006. – 240 с.
33. Кримінальний процес: [підручник] / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; За ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х.: Право, 2013. – 824 с.
34. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. професорів В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – 2012. – 1224 с.
35. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 768 с.
36. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; За заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 664 с.
37. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко – Х.: Одиссей, 2013. – 1104 с.
38. Крушинський С. А. Подання доказів у кримінальному судочинстві України: [монографія] / С. А. Крушинський. – Хмельницький: ХУУП, 2017. – 247 с.
39. Ляш А. О. Докази і доказування у кримінальному судочинстві: [навчальний посібник] / А. О. Ляш, С. М. Стахівський; За ред. Ю. М. Грошевого. – К.: Ун-т «Україна», 2006. – 185 с.
40. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи / Відп. ред. В.С. Ковальський. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 408 с.
41. Попелюшко В. О. Предмет доказування в кримінальному процесі (кримінально-процесуальні та кримінально-правові аспекти): [монографія] / В. О. Попелюшко. – Острог, 2001. – 196 с.
42. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження,

затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 року № 1104 // Офіційний вісник України. – 2012. - № 91. – Ст. 3697.

43. Савонюк Р. Ю. Доказування в досудовому слідстві: [навчальний посібник] / Р. Ю. Савонюк; За ред. О. М. Бандурки. – Сімферополь: Доля, 2003. – 183 с.

44. Соркин В. С. Источники доказательств как средство установления истины по делу в уголовном судопроизводстве: [монографія] / В. С. Соркин. – Гродно: ГрГУ, 2012. – 127 с.

45. Стахівський С. М. Слідчі дії як основні засоби збирання доказів: [навч.-практ. посіб.] / С. М. Стахівський. – К.: Атіка, 2009. – 64 с.

46. Стахівський С. М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування: [монографія] / С. М. Стахівський. – К., 2005. – 272 с.

47. Удалова Л. Д. Суб'єкти кримінально-процесуального доказування: [навч. посіб.] / Л. Д. Удалова, О. В. Рибалка. – К.: КНТ, 2012. – 160 с.

48. Шейфер С. А. Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования: [монографія] / С. А. Шейфер. – М.: Норма, 2009. – 240 с.

49. Шеремет А. П. Теоретичні основи джерел доказової інформації: [монографія] / А. П. Шеремет. – Київ: Європ. ун-т, 2012. – 111 с.

50. Шумило М. Є. Непрямі докази в кримінальному процесі України: [монографія] / М. Є. Шумило. – Х.: СПД ФО Брові О.В., 2012. – 206 с.

3.2. Література до всіх тем

1. Блажівський Є.М. Підтримання прокурором державного обвинувачення: підручник / Є.М. Блажівський, М.К. Якимчук, І.М. Козьяков, М.С. Туркот та ін. - К.: Національна академія прокуратури України. - 2014. - 512 с.
2. Блажівський Є.М. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді: підручник / Є.М. Блажівський, Р.О. Стефанчук. — К.: Національна академія прокуратури України. - 2014. - 370 с.
3. Вільчик Т. Б. Адвокатура та судова влада: характер взаємовідносин / Т. Б. Вільчик // Часопис академії адвокатури. – Т. 7. – № 4 (25). – 2014. – С. 19-25.
4. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката: [монографія] / Л. Д. Удалова, С. Л. Савицька. – Київ: КНТ, 2014. – 170 с.
5. Кримінальне процесуальне право України : [навчальний посібник] / За редакцією професорів В. Г. Гончаренка, В. А. Колесника. – К.: Юстиніан, 2014. – 576 с.
6. Кримінальний процес: [підручник] / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. - Х. : Право, 2013.- 824 с.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за ред. Гончаренка В.Г., Нора В.Т., Шумила М.Є. . – К.: Юстиніан, 2012. – 1224 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 768 с.
9. Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні : [навчальний посібник] / А. В. Лапкін. – Вид. 3-тє, змін. та доповн. – Харків: Право, 2015. – 148 с.
10. Лапкін А.В. Закон України «Про прокуратуру». Науково-практичний коментар / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2015. – 680 с.
11. Меланчук А.В. Адвокатура в Російській імперії за судовою реформою 1864 року та в сучасній Україні: порівняльний аналіз [монографія] / А.В. Меланчук. – Хмельницький: Хмельницький університету управління та права, 2015. – 180 с.
12. Погорєцький М.А. Адвокатура України [підручник] / М.А. Погорєцький, О.Г. Яновська. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.
13. Яновська О. Г. Ефективна реалізація функцій обвинувачення та захисту як умова змагального кримінального судочинства / О. Г. Яновська // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка: юридичні науки. – 2013. – № 2 (96). – С. 16-19.
14. Яновська О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства: [монографія] / О. Г. Яновська; Національна академія внутрішніх справ. – Київ: Прецедент, 2011. – 303 с.

15. Яновська О.Г. Роль суду в змагальному кримінальному судочинстві / О.Г. Яновська // – Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. - № 1. – С. 87 – 91.

3.3. Допоміжні джерела

Тема 1

- Грошевий Ю. М. Проблеми удосконалення законодавства, що регулює кримінально-процесуальну діяльність / Вісник Академії правових наук України. 2003. № 2–3 (33–34). С. 686–698.
2. Даровских С. М. Принцип состязательности в уголовном процессе России и механизм его реализации : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Челябинск, 2001. 219 с.
3. Лобойко Л. М. Кримінально-процесуальне право: Курс лекцій : навч. посіб. К. : Істина, 2007. 456 с.
4. Мещеряков Ю. В. Формы уголовного судопроизводства : учеб. пособие. Л. : Издательство ЛГУ, 1990. – 91 с.
5. Михайленко А. Р. Расследование преступлений: законность и обеспечение прав граждан / Ин-т адвокатуры при Киев. нац. ун-те имени Тараса Шевченко. К. : Юринком Интер, 1999. 445 с.
6. Михеєнко М. М., Нор В. Т., Шибіко В. П. Кримінальний процес України : підручник. 2-ге вид., перероб. та доповн. К. : Либідь, 1999. 536 с.
7. Ноздріна М. О. Диспозитивність як елемент принципу змагальності у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Нац. ун-т внутр. справ. Х., 2004. 20 с.
8. Полянский Н. Н. Вопросы теории советского уголовного процесса. М. : Изд-во МГУ, 1956. 271 с.
9. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України. К. : А.С.К., 2003. 1120 с.
10. Тыричев И. В. Принципы советского уголовного процесса. М. : Изд-во ВЮЗИ, 1983. 80 с.
11. Шестакова С. Д. Проблемы состязательности в российском уголовном процессе : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. С.-Петербург. акад. СПб., 1998. 184 с.
12. Шпилев В. Н. Содержание и формы уголовного судопроизводства. Минск : Изд-во БГУ им. В. И. Ленина, 1974. 143 с.
13. Яновська О. Г. Загальна характеристика змістовних елементів принципу змагальності в кримінальному судочинстві / Судова апеляція : наук. журнал. 2010. № 3. С.46–52.

Тема 2

1. Куйбіда Р. О. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи: монографія. К.: Атіка, 2004. 288 с.
2. Фойницький И.Я. Курс уголовного судопроизводства: в 2 т. СПб.: Изд-во «Альфа», 1996. Т. 1. 556 с.
3. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса: в 2 т. М.: Наука, 1970. Т. 2. 516 с.
4. Маркуш М.А. Принцип змагальності у кримінальному процесі України: моногр. Х.: Вапнярчук Н.М., 2007. 208 с.
5. Яновська О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства: моногр. – К.: Прецедент, 2011. 303 с.
6. Висновок експертів Ради Європи DG-I (2011)16 від 2 листопада 2011 р. Вебсайт Офісу Ради Європи в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.coe.kiev.ua/news/2012/01/Opinion%20on%20Draft%20CPC%20UA%20Ukr.pdf>
7. Пояснювальна записка до проекту Кримінального процесуального кодексу. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=42312&pf35401=211920
8. Ківалов С.В., Міщенко С.М., Захарченко В.Ю.. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар. Х.: Одісей, 2013. 1098 с.

9. Хавронюк М. Зміни треба вносити не в новий КПК, а в голови людей, які застосовують цей Кодекс. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [//www.zib.com.ua/ua/14544-zmini_trba_vnositi_ne_v_noviy_kpk_a_v_golovi_tih_lyudey_yak.html](http://www.zib.com.ua/ua/14544-zmini_trba_vnositi_ne_v_noviy_kpk_a_v_golovi_tih_lyudey_yak.html)
10. Шиба І. О. Принцип змагальності за КПК України / Часопис Академії адвокатури України. 2013. № 2.
11. Яновська О. Г. Рівноправність сторін в процесі доказування: проблеми правозастосування / Актуальні проблеми доказування в кримінальному провадженні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Одеса, 27 листопада 2013 р.). Одеса: «Юридична література», 2013. С. 174–178.

Тема 3

1. Слідчий суддя [Електронний ресурс] матеріал з Вільної енциклопедії «Вікіпедія». URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%87%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B4%D1%8F
2. Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2016. - 20 с.

Тема 4

1. Попелюшко В.О. Судовий розгляд кримінальної справи: [навч. посіб.] / В.О. Попелюшко. – К.: Кондор, 2006. – 234 с.
2. Когутич І.І. Особливості та види судового допиту / І.І. Когутич // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2003. – № 1 (5). – С.185-189.
3. Голубинський І.Л. Перехресний допит як реалізація принципу змагальності у кримінальному процесі / І.Л. Голубинський // Право і суспільство. – 2014. – № 5. – С. 213-217.

Тема 5

1. Рибалка О. В. Захисник як суб'єкт доказування в кримінальній справі / О. В. Рибалка // Адвокат. – 2011. – № 7. – С. 35-40.
2. Калиновский К. Б. О праве адвоката собирать доказательства в российском уголовном процессе / К. Б. Калиновский // Криминалистический семинар. – Вып. 3 / Отв. ред. В. В. Новик. – СПб.: Санкт-Петербургский юридический институт Генеральной прокуратуры РФ, 2000. – С. 92-96.
3. Карабут Л. В. Щодо формування доказів під час досудової кримінальної процесуальної діяльності за новим КПК / Л. В. Карабут // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2012. – № 1 (5). – С. 1-13: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12klvzkn.pdf>.
4. Гмирко В. П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація: [монографія] / В. П. Гмирко. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2010. – 314 с.
5. Практичний коментар – роз'яснення до Кримінального процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні / Я. О. Васильчук, Л. А. Грабовський, А. В. Григоренко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 720 с.

Тема 6

1. Скарніна А. В. Кримінально-процесуальний статус захисника за новим КПК України / А.В. Скарніна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.corg-lguvd.lg.ua/d130119.html>
2. 3. Зеленькова І. О. Допуск захисника у справі / І. О. Зеленькова // Юридична газета. – 2011. – № 24 (14 червня). – С. 22-23.
3. 4. Ткаченко Н. М. Використання спеціальних знань відповідно до нового Кримінального процесуального кодексу України Н. М. Ткаченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-13>

Тема 7

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України від 20 жовтня 2011 р. № 12-рп/2011 // [Електронний ресурс] – Режим доступу : URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-11>

2. Вирок Старосамбірського районного суду у Львівській області від 06 серпня 2015 року у справі № 458/174/14-к, провадження № 1-кп/455/4/2015 / Єдиний державний реєстр судових рішень // [Електронний ресурс] – Режим доступу : URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/48113622>

3. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 26 травня 2016 р. / Єдиний державний реєстр судових рішень // [Електронний ресурс] – Режим доступу : URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58045094>

4. Ухвала Красноградського районного суду Харківської області від 09.01.2014 року у справі № 626/3369/13-к, провадження № 1-кп/626/15/2014 // [Електронний ресурс] – Режим доступу : URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39763999#>

Тема 8

1. Балонь А.Б. Особливості слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів, вчинених з використанням службовою особою своїх повноважень / А. Б. Балонь // Часопис Академії адвокатури України – 2013.– № 2 (19). [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_2_3

2. Вегера-Іжевська І. Проблемні питання забезпечення права на недоторканність житла під час проведення обшуку / Ірина Вегера-Іжевська // Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару (м. Харків, 21 жовт. 2016 р.) / редкол.: В. В. Федосєєв (голов. ред.), М. В. Членов (заст. голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2016. – Вип. 8. – 222 с.

3. Омеляненко А. С. Особливості підготовки та проведення негласних слідчих (розшукових) дій у виняткових невідкладних випадках / А. С. Омеляненко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 1. Том 4. – 2015. – С. 139.

Тема 9

1. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса. : Порядок производства по уголовным делам по советскому уголовно-процессуальному праву.– В 2 т. / М. С. Строгович. - М.: Наука, 1968. — - Т.1. –С. 29.

2. Кримінальний процес : [підручник] / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін. ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. - Х. : Право; 2013. – С. 15.

3. Лановенко О. С. Процесуальні гарантії захисту прав та охоронюваних інтересів учасників кримінального провадження / О. С. Лановенко // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 67. - С. 722-727. . [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_67_102

4. Новак Р. В. Поняття та значення особливих порядків кримінального провадження / Р. В. Новак // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2014. - № 4. - С. 75-84. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2014_4_11

5. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення механізмів забезпечення завдань кримінального провадження : Закон України № 1950-VIII від 16 березня 2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1950-19/paran34#n34>

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.scourt.gov.ua> – Офіційний сайт Верховного Суду України.
5. <http://www.court.gov.ua> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <http://www.gp.gov.ua> – Офіційний сайт Генеральної прокуратури України.
7. <http://www.npu.gov.ua> – Офіційний сайт Національної поліції України;
8. <http://www.nbu.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни:

доцент кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук

_____ Н. В. Хмелевська

«03»лютого 2019 року

Схвалено кафедрою кримінального права та процесу 04 лютого 2019 року,
протокол №7.

Завідувач кафедри _____ Л.П. Брич

«07»лютого 2019 року

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський

«07» лютого 2019 року

Погоджено методичною радою університету «14» лютого 2019 року,
протокол № 5.

Голова методичної ради

_____ І.Б. Ковтун

14 лютого 2019 року

Обліковий обсяг – 1,73 ум.др.арк.